

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN YAŞAM ANLAMI DÜZEYLERİNİN
FARKLI DEĞİŞKENLER BAĞLAMINDA İNCELENMESİ

Hümevra SARAÇ¹

Aslı Nur İPEK²

Fadile Zeynep ÇAVUŞ³

ÖZ

Anahtar Kelimeler

Yaşam Anlamı,
Cinsiyet,
Aile Tutumu,
Gelir Düzeyi,
Üniversite Öğrencileri

Bu araştırmanın amacı, üniversite öğrencilerinin yaşam anlamı düzeylerinin cinsiyet, algılanan sosyoekonomik düzey, algılanan ebeveyn tutumu ve sınıf düzeyi değişkenlerine göre incelemektir. Bu araştırmanın örneklemini, Türkiye’de çeşitli üniversitelerin farklı bölümlerinde öğrenim gören ve random olarak seçilen 147 kadın, 52 erkek (1 kişi cinsiyetini belirtmemiştir.) toplamda ise 200 öğrenci oluşturmaktadır. Örnekleme bulunan bireyler 18-27 yaş arasındaki üniversite öğrencileridir. Araştırma, ilişkisel araştırma modeline dayalı betimsel bir çalışmadır. Araştırmada ölçme aracı olarak, üniversite öğrencilerinin cinsiyeti, sınıf düzeyi, algılanan gelir düzeyi, algılanan ebeveyn tutumuna ilişkin bilgi toplamak amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilen Kişisel Bilgi Formu kullanılmıştır. Genç Yetişkinlerin yaşam anlamı düzeylerini belirlemek için Steger, Frazier, Oishi ve Kaler (2006) tarafından geliştirilen, Akın ve Taş (2011) tarafından Türkiye’ye uyarlaması yapılan, Yaşamın Anlamı Ölçeği kullanılmıştır. Elde edilen verilerin analiz edilmesi sonucunda, yaşamın anlamının cinsiyet, algılanan sosyoekonomik düzey ve algılanan ebeveyn tutumuna göre anlamlı farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır.

INVESTIGATION OF THE UNIVERSITY STUDENTS’ LEVELS OF MEANING IN
LIFE IN THE CONTEXT OF DIFFERENT VARIABLES

ABSTRACT

Keywords

Meaning in life,
Gender,
Parental Attitudes,
Perceived Socio Economic
Status,
University Students

Aim of this research was to investigate the university students’ meaning in their lives in the context of gender, perceived income level, perceived parental attitudes and grade level. Participants of this research consisted of a total of 200 students aged between 18 and 27, (147 female, 52 male) who studied various departments at different universities in Turkey. One of the participants did not indicate gender. This research is a descriptive study which is based on correlational research model. The Meaning in Life Questionnaire (Steger, Fraizer, Oishi, & Kaler, 2006), the Turkish adaptation studies of which were conducted by Akın and Taş (2011), was used to measure the young adults’ levels of meaning in life. Personal information form developed by the researcher was used to collect information about gender, grade level, perceived income level, and perceived parental attitudes. Results indicated that university students’ level of meaning in life did not significantly changed according to gender, perceived income level, perceived parental attitudes and grade level.

Citation: Saraç, H., İpek, A. N., Çavuş, F. Z. (2018), Üniversite Öğrencilerinin Yaşam Anlamı Düzeylerinin Farklı Değişkenler Bağlamında İncelenmesi, ARHUSS, (2018), 1(1): 50-61

¹ Lisans Öğrencisi, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Ana Bilim Dalı, humevrasarac.1@gmail.com

² Lisans Öğrencisi, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Ana Bilim Dalı, aslipek457@gmail.com

³ Lisans Öğrencisi, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Ana Bilim Dalı, fadilezeynep.cavus@gmail.com

1.GİRİŞ

İnsan düşünen ve sorgulayan bir varlık olma özelliğine sahiptir. Bu sebeple çeşitli sorulara sürekli cevap aramakta ve kendisinin ve yaptıklarının anlamını kavramak amacıyla çevresini, içinde yaşadığı toplumun geçmişini, geleceğini bilmek istemektedir. Bu uğraş içerisindeki insan hayatın yaşamaya değerliğini, yaşamının insan onuruna uygunluğunu, kendisine yönelik beklentileri yerine getirip getirmediğini sorgular ve yaşamında bir anlam arayışına girer (Topuz, 2016). Her insan hayatını kozmik, dinsel ya da dindışı inançlar ya da davranışlar, diğer bireylere fayda sağlamak amacıyla bir şeyler yapmak ya da sevmek, çalışmak ve acıya karşı koymak gibi eylemleri gerçekleştirerek anlamlı hissedebilir (Yıkılmaz ve Güdül, 2015).

İnsanın yaşamında bir anlama sahip olup olmaması onun hayata bakış açısını da etkilemektedir. Anlamlı ve değerli bir yaşam algısına sahip bireylerin zor durumlarla karşılaştıklarında daha dayanıklı olduğu, depresif, baş etmesi zor duygularla daha kolay baş edebildikleri görülmektedir. Bireyin olumlu benlik algısı geliştirebilmesi ve yaşam doyumu sağlaması da yaşam anlamına sahip olmasıyla ilişkilidir (Yüksel, 2012)

51

Geçmişten günümüze kadar olan süreçte yaşam anlamı kavramına dair filozoflar, bilim adamları ve sanatçılar birçok farklı görüş belirtmişlerdir. Bu durumdan ötürü yaşamın anlamının tanımlanması hususunda belirli, nesnel bir tanımlama söz konusu olmamıştır. Yaşam anlamı kavramı için yapılan tanımlamalar sübjektif olarak nitelendirilir. Bununla beraber yaşam anlamı kavramıyla ilgili yazınsal literatür incelendiğinde birçok tanımlamalar bulunmuştur (Baş & Hamarta, 2015).

Kişinin yaşamının uyumlu, önemli, yönetilebilir ve sahiplenici duygusu anlamlılık olarak tanımlanır. Yaşamın anlamı kavramı ise farklı şekillerde tanımlanmakla birlikte daha çok güç, yoğunluk ve insanların anlam, önem ve hayatlarının amaçlarını biçimlendirme ya da onları güçlendirme çabaları ya da arzuları olarak tanımlanmaktadır (Steger, Kashdan, Sullivan ve Lorentz, 2008). Yaşamın anlamı bir problemin çözümünden ziyade yaşamı belirli bir yöntemle yaşama durumudur. Metafizik değil de daha çok etik bir meseledir. Yaşamın dışında değil, yaşamayı mühim, değerli ve nitelikli kılan şeydir. Bu bakımdan yaşamın anlamı, belli bir şekilde görülen yaşamın kendisidir (Yıkılmaz & Demir Güdül, 2015). Yaşam anlamı kavramı, insanlığın geçmişten bugüne

dek yaşamış oldukları olaylar ya da insanlığın tarihi ile eşdeğer bir kavramdır. Psikoloji biliminin yazınsal kaynaklarında yapılan taramalar sonucunda ilk olarak 20.yy'ın başlarında W. Dilthey, E. Spranger, S. Freud ve A. Adler'in vermiş oldukları eserlerde daha sonra da 1940 yıllarında V. Frankl ve A. N. Leontiev' in eserlerinde görülmüştür. Bunun beraberinde yaşam anlamı kavramı ile yapılan çalışmalarda etkilenilen kişi Frankl olmuştur (Akın & Taş, 2015). Frankl'a göre yaşamın anlamı insandan insana, günden güne, saatten saate farklılık gösterir. Bu sebeple yaşamın genel anlamı değil, belli bir zamanda bir insanın yaşamının özel anlamı önemlidir. Yaşamın anlamına ilişkin soruların genel terimlerle açıklanması imkânsızdır (Frankl, 2017).

Frankl, bireylerin kişisel olarak kendi yaşam anlamlarını bulabilmeleri için çok iyi güdülenmeleri gerektiğini vurgular. İyi güdülenmek yaşamın tabiatını, kendisini anlamaktır ve yaşamın manalı, mühim, değerli ve hedeflere yönelik olduğunu hissetmektir (Akın & Taş, 2015). Bundan dolayı Frankl, yaşamlarının anlamlarını henüz keşfedememiş ya da yaşamlarında herhangi bir anlam olduğunu düşünmeyen bireylerin yaşamlarının plansız ve amaçsız olacağına dikkat çekmiştir. Yaşamı anlamsız olan bireylerin belirledikleri amaçlara ulaşmanın yollarını bilmediklerinden dolayı bu amaçlara ulaşmakta zorlanacakları belirtilmiştir. Felsefi anlamda kişilerin yaşamlarının ne anlama geldiğini öğrenmeye yönelik sorgulamalar yapılırken, psikolojik anlamda ise kişilerin kendi yaşamlarına ne gibi katkılarda buldukları ve onlara hayatlarını anlamlı kıldıklarını düşündüren olayların, durumların neler olduğu üzerine sorgulamalar yapıldığı görülmektedir. Bu bağlamda Adler' in çalışmaları ele alındığında yaşamın anlamı kavramıyla alakalı önemli hususlara değinildiği görülmektedir. Adler, bireylerin kendi hedefleri doğrultusunda kendi kaderlerini belirleyebilecek etkinliğe sahip olduklarını söylemiştir (Demirdağ & Kalafat, 2015). Aynı zamanda Adler, anlamların durumlarla belirlenmeyeceğini, durumlara yüklediğimiz anlamla kendimizi belirleyeceğimizi belirtmiştir (Taş, 2011).

Yaşamda anlam konusunda merak konusu olan önemli bir kavram da yaşamda anlam arayışıdır. Frankl'a göre insan şartlar ne olursa olsun anlamını yitirmemektedir ve bu sonsuz anlam, acı çekmeyi ve ölmeyi, yoksunluğu ve ölümü de kapsamaktadır (Frankl, 2017) . Frankl, yaşamda anlam arayışının ruhsal iyi oluşa olumlu etkisinin olabileceğini savunurken Adler, insanların yaşamın anlamına ilişkin soruları yalnızca bir yenilgi yaşadıkları zaman sorduklarını söylemenin doğru olacağını, her şey yolundayken

ve zorlu sınavlarla karşı karşıya değilken anlama ilişkin soruların asla dile getirilmeyeceğini saptamıştır. Bu bakış açısıyla Adler anlam arayışını ruhsal bozukluğun bir göstergesi olarak değerlendirmektedir (Taş, 2011). Klinger ise, ruhsal problemlerin beraberinde anlam arayışını getirebileceğini söylemektedir. Steger ve diğerleri (2006) yaşamda anlam kavramının yaşamda anlamın varlığı ve yaşamda anlam arayışının birleşkesi olduğunu savunmuşlardır. Ancak bahsedilen araştırmacılar bu iki kavramın arasında ilişki olmadığını belirtmektedirler (Çelik, 2016).

Alanyazın incelendiğinde yaşam anlamına ilişkin birçok araştırmaya ulaşılmıştır. Farklı yaş grupları üzerinde bu konuda araştırmalar yapılmış olmakla birlikte yaşam anlamının farklı değişkenler açısından incelendiği bu araştırmanın alanyazında elde edilen sonuçlara katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

2. YÖNTEM

Araştırma, üniversite öğrencilerinin sahip olduğu yaşam anlamının cinsiyet, algılanan ebeveyn tutumu, algılanan sosyo-ekonomik düzey, değişkenlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını inceleyen ilişkisel araştırma modeline dayalı betimsel bir çalışmadır. Aşağıda sırasıyla araştırmanın örneklemini, araştırmada kullanılan veri toplama araçları ve ölçme araçları ve toplanan verilerin çözümlenmesinde uygulanan istatistiksel tekniklere ilişkin açıklamalara yer verilmiştir.

2.1. Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın örneklemini, Türkiye’de çeşitli üniversitelerin farklı bölümlerinde öğrenim gören ve random olarak seçilen 147 kadın, 52 erkek toplamda 200 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan bireyler 18-27 yaş arasındaki üniversite öğrencileridir. Örneklemde yer alan bireylerin 11’i alt, 180’i orta, 9’u üst düzey ekonomik algıya; 16’si ilgisiz, 60’ı demokratik, 18’i baskıcı, 116’sı koruyucu ebeveyn tutumu algısına sahiptir. Yine 4’ü hazırlık, 45’i 1. Sınıf, 76’sı 2. Sınıf, 58’i 3. Sınıf ve 17’si 4. Sınıfa giden öğrencilerden oluşmaktadır.

2.2. Veri Toplama Araçları

Araştırmada kullanılan veri toplama araçları aşağıda sunulmaktadır:

1.Kişisel Bilgi Formu

2.Yaşam Anlamı Ölçeği(YAÖ)

2.2.1. Kişisel Bilgi Formu

Üniversite öğrencilerinin bazı özelliklerini belirlemek amacıyla yaşam anlamı ile ilgili olabileceği düşünülen değişkenlere ait verilerin elde edilebilmesi için araştırmacılar tarafından hazırlanmış olan bir “Kişisel Bilgi Formu” kullanılmıştır. Hazırlanan bu formda üniversite öğrencilerinin cinsiyeti, yaşı, sınıfı olmak üzere algılanan gelir düzeyi, algılanan ebeveyn tutumunu belirlemeye yönelik sorular da bulunmaktadır.

2.2.2. Yaşam Anlamı Ölçeği (YAÖ)

Yaşamın anlamı ölçeği, insanların yaşamda elde ettikleri ve arayışta oldukları anlamı belirlemek amacıyla Steger ve diğerleri (2006) tarafından geliştirilmiş bir ölçektir. Türkçe'ye uyarlama çalışması ise Akın ve Taş (2011) tarafından gerçekleştirilmiştir. Yaşamın Anlamı Ölçeği 7'li Likert (1 kesinlikle geçerli değil-7 kesinlikle geçerli) tipi bir ölçme aracıdır ve 10 maddeden oluşmaktadır. Ölçek mevcut yaşam anlamı ve aranan yaşam anlamı olmak üzere iki alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçekteki 1, 4, 5, 6 ve 9. maddeler (9. Madde ters puanlanmaktadır) yaşamın mevcut anlamını, 2, 3, 7, 8 ve 10. maddeler ise yaşamda aranan anlamı ölçmektedirler. Ölçekteki olası puanların ranjı 7 ile 70 arasında değişmektedir. Ölçekten alınan en yüksek puan bireyin yaşam anlamına sahip olma düzeyinin yüksek olduğunu gösterir.

Ölçeğin iç tutarlılık güvenirlik katsayıları mevcut anlam alt boyutu için 0,77, aranan anlam alt boyutu için 0,83 ve ölçeğin bütünü için 0,81 olarak bulunmuştur. Dört hafta arayla elde edilen test-tekrar test güvenirlik katsayılarının ise mevcut anlam alt boyutu için 0,89, aranan anlam alt boyutu için 0,92 ve ölçeğin bütünü için 0,94 olduğu saptanmıştır. Ölçeğin Türkçe formunun geçerlik ve güvenirlik puanları 0,70' den yüksek

bulduğundan güvenilirdir. Dolayısıyla ölçek çalışmada kullanmaya yetecek düzeyde bulunmuştur.

2.3. Verilerin Analizi

Verilerin analizi için SPSS for Windows 24.00 paket programı kullanılmıştır. Veri toplama araçları ile elde edilen bilgilerin programa girişi sağlanmıştır. Üniversite öğrencilerinin sahip olduğu yaşam anlamının; cinsiyete göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için “Mann-Whitney U testi” kullanılmıştır. Yaşamın anlamının sınıf düzeyi, gelir düzeyi, ebeveyn tutumuna göre anlamlı farklılık sergileyip sergilemediğini belirlemek amacıyla “Kruskall-Wallis H testi” kullanılmıştır.

3. BULGULAR VE YORUM

Bu bölüm araştırmanın problemleri doğrultusunda yapılan analizlerin detaylı sonuçlarını içermektedir. Araştırmayı yürütmede aşağıdaki araştırma soruları rehberlik etmiştir. Her bir araştırma sorusuna ilişkin elde edilen veriler sırasıyla ele alınacaktır:

55

3.1. Üniversite Öğrencilerinin Sahip Olduğu Yaşam Anlamının Cinsiyete Göre Farklılaşması

Üniversite öğrencilerinin sahip olduğu yaşam anlamının cinsiyete göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla Mann-Whitney U testi yapılmıştır. Elde edilen bulgular Tablo 1’de gösterilmektedir.

Tablo 1: Üniversite Öğrencilerinin Cinsiyete Göre Yaşam Anlamı Düzeyleri

FAKTÖRLER	CİNSİYET	N	ORTALAMA	SS	p
Mevcut Yaşam Anlamı	Kız	147	26,80	5,93	0,24
	Erkek	52	28,13	4,66	
Aranan Yaşam Anlamı	Kız	147	26,73	5,29	0,98
	Erkek	52	26,60	6,39	
Genel Yaşam Anlamı	Kız	147	53,50	7,94	0,37
	Erkek	52	54,63	7,35	

Tablo 1 incelendiğinde araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin sahip olduğu mevcut yaşam anlamı (0,24; $p>0,05$), aranan yaşam anlamı (0,98; $p>0,05$) ve genel yaşam anlamı (0,37; $p>0,05$) cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermemektedir. Sonuç olarak her iki cinsiyete sahip üniversite öğrencileri benzer yaşam anlamına sahiptir.

3.2.Üniversite Öğrencilerinin Sahip Olduğu Yaşam Anlamı ile Algılanan Ebeveyn Tutumları Arasındaki İlişki

Üniversite öğrencilerinin sahip olduğu yaşam anlamı ile algılanan ebeveyn tutumları arasında ilişki olup olmadığını belirlemek amacıyla Kruskal-Wallis testi yapılmıştır. Elde edilen bulgular Tablo 2’de gösterilmektedir.

Tablo 2: Üniversite Öğrencilerinin Algılanan Ebeveyn Tutumuna Göre Yaşam Anlamı Düzeyleri

FAKTÖRLER	AİLE TUTUMU	N	ORTALAMA	SS	p
Mevcut Yaşam Anlamı	Koruyucu	116	27.02	5,44	.87
	Baskıcı	18	26.11	8,35	
	İlgisiz	6	27.83	7,22	
	Demokratik	60	27.61	4,91	
Aranan Yaşam Anlamı	Koruyucu	116	26.89	5,58	.82
	Baskıcı	18	26.33	8,04	
	İlgisiz	6	27.45	5,67	
	Demokratik	60	26.33	4,73	
Genel Yaşam Anlamı	Koruyucu	116	53,91	7,40	.89
	Baskıcı	18	53,44	11,69	
	İlgisiz	6	54,50	12,55	
	Demokratik	60	53,87	6,62	

Tablo 2 incelendiğinde araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin sahip olduğu mevcut yaşam anlamı (0,87; $p>0,05$), aranan yaşam anlamı (0,82; $p>0,05$) ve genel yaşam anlamı (0,89; $p>0,05$) algılanan ebeveyn tutumuna göre anlamlı farklılık göstermemektedir. Sonuç olarak algılanan ebeveyn tutumuna göre üniversite öğrencileri benzer yaşam anlamına sahiptir.

3.3. Üniversite Öğrencilerinin Sahip Olduğu Yaşam Anlamı Algılanan Sosyo-Ekonomik Düzey Arasındaki İlişki

Üniversite öğrencilerinin sahip olduğu yaşam anlamının algılanan sosyo-ekonomik düzeye göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla Kruskall-Wallis testi yapılmıştır. Elde edilen bulgular Tablo 3'te gösterilmektedir.

Tablo 3: Üniversite Öğrencilerinin Algılanan Sosyo-Ekonomik Düzeye Göre Yaşam Anlamı Düzeyleri

FAKTÖR	GELİR DÜZEYİ	N	ORTALAMA	SS	p
Mevcut Yaşam Anlamı	Alt gelir grubu	11	29,27	4,52	.44
	Orta gelir grubu	180	26,98	5,69	
	Üst gelir grubu	9	27,67	5,68	
Aranan Yaşam Anlamı	Alt gelir grubu	11	28,91	3,51	.31
	Orta gelir grubu	180	26,46	5,65	
	Üst gelir grubu	9	28,44	5,61	
Genel Yaşam Anlamı	Alt gelir grubu	11	58,18	5,95	.07
	Orta gelir grubu	180	53,39	7,67	
	Üst gelir grubu	9	56,11	10,36	

Tablo 3 incelendiğinde araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin sahip olduğu mevcut yaşam anlamı (0,44; $p>0,05$), aranan yaşam anlamı (0,31; $p>0,05$) ve genel yaşamın anlamı (0,07; $p>0,05$) algılanan sosyo-ekonomik düzeye göre anlamlı farklılık göstermemektedir. Elde edilen sonuçlar, üniversite öğrencilerinin sahip olduğu yaşam anlamının algılanan sosyo-ekonomik düzeye göre anlamlı farklılık göstermediğini ortaya koyacak niteliktedir.

3.4. Üniversite Öğrencilerinin Sahip Olduğu Yaşam Anlamının Sınıf Düzeyine Göre İlişkisi

Üniversite öğrencilerinin sahip olduğu yaşam anlamı ile sınıf düzeyleri arasında ilişki olup olmadığını belirlemek amacıyla Kruskall-Wallis testi yapılmıştır. Elde edilen bulgular Tablo 4'te gösterilmektedir.

Tablo 4: Üniversite Öğrencilerinin Sınıf Düzeyine Göre Yaşam Anlamı Düzeyleri

FAKTÖRLER	SINIF DÜZEYİ	N	ORTALAMA	SS	p
Mevcut Yaşam Anlamı	Hazırlık	4	25.00	10.80	
	1. Sınıf	45	27.80	5.97	
	2. Sınıf	76	27.01	5.44	.13
	3. Sınıf	58	26.22	5.51	
	4. Sınıf	17	29.59	3.99	
Aranan Yaşam Anlamı	Hazırlık	4	22.50	8.50	
	1. Sınıf	45	26.47	6.53	
	2. Sınıf	76	26.25	5.53	.45
	3. Sınıf	58	27.70	4.79	
	4. Sınıf	17	26.76	4.56	
Genel Yaşam Anlamı	Hazırlık	4	47.50	19.21	
	1. Sınıf	45	54.27	7.91	
	2. Sınıf	76	53.26	7.66	.58
	3. Sınıf	58	53.76	6.90	
	4. Sınıf	17	56.35	6.85	

Tablo 4 incelendiğinde araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin sahip olduğu mevcut yaşam anlamı (0,13; $p>0,05$), aranan yaşam anlamı (0,45; $p>0,05$) ve genel yaşam anlamı (0,58; $p>0,05$) sınıf düzeylerine göre anlamlı farklılık göstermemektedir. Sonuç olarak sınıf düzeyine göre üniversite öğrencileri benzer yaşam anlamına sahiptir.

58

4. TARTIŞMA VE SONUÇ

Araştırmanın bulgular kısmında da görüldüğü gibi üniversite öğrencilerinin mevcut yaşam anlamı, aranan yaşam anlamı ve genel yaşam anlamı düzeyleri cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir. Yazınsal literatür incelendiğinde de benzer sonuçlar görülmüştür. Steger ve diğerleri (2006) ve Demirbaş (2010) çalışmasında yaşam anlamının cinsiyete göre anlamlı farklılık bulunmadığı sonucuna ulaşmıştır (akt. Yüksel, 2012). Steger ve diğerleri (2006) tarafından yapılan ölçek çalışması sırasında bir araştırmada yaşam anlamının cinsiyete göre anlamlı farklılık bulunduğu görülmüştür. Bahsedilen çalışma haricindeki araştırmalarda yaşamın anlamının cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermediği bulunmuştur (akt. Yüksel, 2012). Taş (2011) çalışmasında öğretmenlerin aranan yaşam anlamı alt boyutunun cinsiyete göre anlamlı farklılık bulunduğu sonucuna ulaşmıştır. Erkek öğretmenlerin aranan yaşam anlamı düzeyleri kadın öğretmenlerin aranan yaşam anlamı düzeyine göre daha yüksek olduğu saptanmıştır. Bu sonucu kadınların iş yaşamında erkeklere oranla daha yeni olmaları ve var olan statülerinden memnun oldukları için herhangi bir arayışta bulunma ihtiyacını öngörmedikleriyle açıklamıştır. Bulunan sonuçlara göre, bireyde tatmin

sağlayacak faaliyetleri bularak yaşamının anlamlı olduğunu düşünmesi, nitekim geleceğe ilişkin de anlam bulması ya da tersi bir durum olarak yaşamdan anlam bulamaması cinsiyete göre değişmemektedir. Cinsiyet dışında başka faktörlerden etkilenmektedir (Yüksel, 2012).

Araştırmanın bulgular bölümünde de yer verildiği gibi araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin sahip olduğu mevcut yaşam anlamı, aranan yaşam anlamı ve genel yaşam anlamı algılanan ebeveyn tutumuna göre anlamlı farklılık göstermemektedir. Bu açıdan yazınsal literatürler incelendiğinde benzer sonuçlara rastlanmıştır. Farklı olarak incelenen çalışmalarda (Yüksel, 2012) aranan yaşam anlamı alt boyutuna göre algılanan ebeveyn tutumunda anlamlı farklılık olduğu sonucunu bulmuştur.

Bulgulara göre araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin sahip olduğu mevcut yaşam anlamı, aranan yaşam anlamı ve genel yaşam anlamı algılanan sosyo-ekonomik düzeye göre anlamlı farklılık göstermemektedir. Literatür incelendiğinde benzer sonuçlar bulunmuştur (Yaşam anlamı düzeyi ile sosyo-ekonomik değişken arasında bir ilişki bulunamamıştır). Fakat bu sonuçlar beklenen sonuçlardan farklı olarak elde edilmiştir. Bu durumu da Frankl' in yapılan çalışmasında elde edilen sonuç şu şekilde özetleniyor "Birey yaşadığı koşullardan bağımsız olarak yaşamında anlam bulmaktadır ya da bulamamaktadır."(akt. Yüksel, 2012)

Araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin sahip olduğu mevcut yaşam anlamı, aranan yaşam anlamı ve genel yaşam anlamı sınıf düzeylerine göre anlamlı farklılık göstermemektedir. Sonuç olarak sınıf düzeyine göre üniversite öğrencileri benzer yaşam anlamına sahiptir. Yazınsal literatür incelendiğinde sınıf düzeyi değişkenine göre ilişkinin var olup olmadığını inceleyen bir araştırma bulunamamıştır.

5. ÖNERİLER

Araştırmada elde edilen verilerden anlaşıldığı üzere yaşam anlamı insanın ruhsal iyi oluşu açısından oldukça önemli bir kavramdır. Kişi yaşamını anlamlı bulduğu sürece zorlu durumlara karşı güç kazanacak gelecekteki yaşamı için uygun amaçlar belirleyebilecektir. Bu araştırmada yaşam anlamının çeşitli demografik değişkenler açısından incelenmesi gerçekleştirilmiştir ancak yaşam anlamını hangi değişkenlerin

etkilediğini görebilmek için farklı örneklemeler üzerinde farklı değişkenlerle çalışmalar gerçekleştirilebilir. Kimlik oluşturmada önemli bir süreç olan ergenlik çağındaki bireylerin yaşam anlamına yönelik farkındalıklarının artması ruh sağlığı çalışanları tarafından sağlanabilir. Yaşam anlamı yoksunluğunun hangi ruhsal bozukluklara sebep olduğu daha detaylı araştırılabilir.

KAYNAKÇA

- AKIN, A., & TAŞ, İ. (2015). Yaşam Anlamı Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Electronic Turkish Studies*, 10(3).
- BAŞ, V., & Hamarta, E. (2014). Üniversite Öğrencilerinde Değerler ve Yaşamın Anlamı Arasındaki İlişki.
- Çelik, N. D. (2016). Üniversite Öğrencilerinin Yaşamda Anlam ve Yaşam Amaçları Arasındaki İlişki. *Mediterranean Journal of Humanities*, 133-141.
- Demirbaş, N. (2010). Yaşamda Anlam ve Yılmazlık. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Demirdag, S., & Kalafat, S. (2015). Meaning in Life Questionnaire (MLQ): The study of adaptation to Turkish, validity, and reliability, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 16(2), 83-95. DOI: 10.17679/iuefd.16250801
- Frankl, V. E. (2017). İnsanın anlam arayışı. (S. Budak, Çev.) İstanbul: Okuyan Us Yayınları.
- Steger, M. F., Kashdan, T. B., Sullivan, B. A., & Lorentz, D. (2008). Understanding the search for meaning in life: Personality, cognitive style, and the dynamic between seeking and experiencing meaning. *Journal of personality*, 76(2), 199-228.
- Taş, İ. (2011). Öğretmenlerde yaşamın anlamı yaşam doyumu sosyal karşılaştırma ve iç-dış kontrol odağının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sakarya.
- TOPUZ, İ. (2016). Yaşamın Anlamı ve Din: Gençler Üzerinde bir Araştırma. *İslam Medeniyeti Araştırmaları Dergisi*, 1(4), 540-560.
- Yıkılmaz, M., & Gündül, M. D. (2015). Üniversite öğrencilerinde yaşam doyumu, yaşamda anlam ve bilinçli farkındalık arasındaki ilişkiler. *Ege Eğitim Dergisi*, 16(2), 297-315.
- Yüksel, R. (2012). Genç yetişkinlerde yaşamın anlamı. *Sakarya University Journal of Education*, 2(2), 69-83.